

Net als snelle vogels soms in de magen van trage vissen verdwijnen, wordt een snelle vogel door een trage oester gevangen. Mensen die hier op aarde hun best doen om rijkdom te verwerven, of eer, moeten maar afwachten of hun dat in de eeuwigheid wat oplevert. Want je bent als schepsel afhankelijk van de goddelijke genade.

Het beeld van de oester en de meeuw dat Cats gebruikt om in het eerste deel van het gedicht een levensles te geven aan jonge mannen op het liefdespad, zou op het eerste gezicht net zo goed uitgedrukt kunnen worden met een muis en een muizenval. Dat is door andere dichters zo gedaan. (Luijten 2001). Toch gebruikt Jacob Cats het beeld van de oester en de meeuw. Dat deed hij niet zomaar. De meeuw was symbool van het mannelijke, de oester van het vrouwelijke geslacht. Zulke beelden waren in de tijd van Cats gemeengoed en werden door iedereen begrepen.

De prent van Adriaen van de Venne is door H.E. Coomans, van het Instituut voor taxonomische zoölogie, afdeling Malacologie, te Amsterdam, geanalyseerd op de erop voorkomende schelpdieren:

“Er zijn twee groepen weekdieren (of schelpdieren) afgebeeld, namelijk slakkenhuizen en tweekleppigen, waarbij Van de Venne meer dan eens zijn fantasie heeft gebruikt. Van links naar rechts liggen: een tweekleppige (maar geen enkele soort heeft precies deze vorm); eronder twee niet herkenbare slakkenhuisjes; daarnaast een onherkenbare klep van een tweekleppige; eronder, tegen de rand van de gravure, een Venusschelp (*Chamelea striatula*); rechts daarvan een Ruwe boormossel (*Zirfaea crispata*), links én rechts geflankeerd door Oblichorens

(*Retusa obtusa*) - hoewel de weergave wel groot is en het een vrij zeldzaam slakje is aan onze kust; rechts daarvan nog een Ruwe boormossel, eronder, naast de signering, een (vertekend) slakkenhuis. Onder de kop van de meeuw ook een slakkenhuis, waarvan de mondrand beschadigd is. Dit moet een vrij grote slak zijn, en dan komt alleen de Wulk (*Buccinum undatum*) in aanmerking” (noot 85, Hans Luijten/H.E. Coomans/EPU).

Het boek Sinne- en minnebeelden was enorm populair, vooral tijdens het leven van Cats. Later werden de schrijver en zijn werk verguisd en vergeten. Pas in de twintigste eeuw komt er weer waardering voor zijn werk en voor de emblemata-literatuur in het algemeen. Dat blijkt bijvoorbeeld uit het onderzoek aan de universiteit van Utrecht, het EPU (emblem project Utrecht).

Literatuur:

CATS, Jacob. - Sinne- en minnebeelden. Met inleiding en aantekeningen van Dr. J. Bosch. Kampen: J.H. Kok, 1960.

HUYGENS, G.W. & Jacob CATS, op www.dbnl.org, de website van de digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren.

SCHOUTEN, Matthijs G.C. - De natuur als beeld in religie, filosofie en kunst. Utrecht: KNNV Uitgeverij, 2001.

Het EPU, <http://emblems.let.uu.nl>, met digitale artikelen van Els Stronk (Het embleem, 2005) en Hans Luijten (Gezien of gelezen, 2001, over het realisme van de beelden bij Cats). De Sinne- en minnebeelden van Cats zijn hier digitaal te raadplegen, met een uitgebreid notenapparaat, o.a. de beschrijving van de mollusken op de prent van de oester en de meeuw.

Adres van de auteur

Jekerstraat 60
1784 DM Den Helder
mkouwenhoven@hetnet.nl

De molluskenfauna van de Algarve

M. de Jong

The molluscan fauna of the Algarve, Portugal

The author visited Lagos (West Algarve, Portugal). He tells about the place, the strands and the shells he found. In total 250 aquatic mollusc species and 31 terrestrial mollusc species were found. The fauna is characteristic of the western part of the Algarve.

In juni 2007 vierden mijn vrouw en ik onze vakantie in Lagos, gelegen in het westelijke deel van de Algarve in Portugal. De keus voor dit gebied was gemaakt voor de fijne stranden die tot flinke wandelingen zouden uitnodigen en de roep over de schelpenrijkdom van het gebied die door ons werd gehoord.

Lagos

De ‘witte stad aan de blauwe zee’ met circa 250.000 inwoners bestaat al 2500 jaar en is altijd nauw verbonden geweest met de zee. Feniciërs, Grieken en Cartagers maakten van deze vesting aan de monding van de rivier de Alvor een belangrijke handelsplaats en de Romeinen brachten haar tot bloei. Zij noemden de stad

Afb. 1. De rustieke ankerbaai, Algarve, Portugal.

Lacobriga. Onder Moorse heerschappij werd Lagos een cultureel centrum en een onneembare vesting. Zij noemden de stad Zawaia en de provincie AlGharb (Algarve: het westen)

Hendrik de Zeevaarder liet er in het begin van de vijftiende eeuw zijn vloot uitrusten, waarmee hij vervolgens naar Afrika voer en zo het begin van het tijdperk van de Portugese ontdekkingsreizen inluidde. Tegenwoordig is Lagos een levendige stad, ideaal voor een strandvakantie met een cultureel tintje. (Algarve, ANWB Extra).

De stranden

De stranden in Lagos behoren tot de mooiste van Europa. Het is vooral de combinatie van witte zandstranden en spectaculaire rotsformaties die je bijna nergens anders aantreft. De rotsen zijn van rood en goudgeel zandsteen, vandaar ook de naam Costa Doira ofte wel Goudkust.

Wij verbleven in een hotel in het centrum van de stad. Met een pendelbus konden we naar de Beachclub worden vervoerd. Deze gelegenheid ligt op het Meia Praia, oostelijk van de havenmonding. Meia Praia strekt zich over een kilometer of acht uit. Dit strand wordt door duinen omgeven. We wandelden al zoekend oostwaarts tot de strekdam van de ankerbaai. Hier was het goed vertoeven. Een rijke flora streefde het oog. Een deel van de rotsen bestond uit agglomeraten van zandsteen en mollusken (afb. 2). Duidelijk waren de Pectinidae waar te nemen. Twee stukken verdwenen in de schelpentas.

Afb. 1. Conglomeraat van zandsteen en mollusken.

In die baai heb ik ook stenen gekeerd. Onder en tussen die stenen wemelde het van levende Cerithiidae en Trochidae. Ook een enkele *Sphaeroma rugicauda* en *Chiton olivaceus* werd waargenomen. Regelmatig nam ik een zak met gruisbevattend zand mee naar het hotel. Drogen deed het spul goed op het balkon. Maar.....nu het zand afzeven. Een kindervisnetje, gekocht voor een paar Euro gaf uitkomst. Het zand werd de volgende dag netjes weer gedeponerd op het strand. De aanwezige badgasten zullen wel verbaasd geweest zijn over die man die elke dag een zak zand meenam in de bus en die zak de volgende dag weer terugbracht en leegde op het strand.

Enige malen zijn we ook naar het Praia de Batata (Aardappelstrand) geweest. Dit strand is zo genoemd omdat zeelieden hier hun aardappelschillen achterlieten. Het strand ligt pal naast de binnenstad en wordt in de praktijk vooral door Portugezen gebruikt. Op de laatste dag van onze vakantie lag in de eblijen een grote hoeveelheid mollusken, in het bijzonder gastropoda. Aanvankelijk begon ik de schelpjes een voor een op te rapen, want van het drogen van gruis kon geen sprake meer zijn. Maar het werd snel hoogwater en het was dus zaak om snel een zak met het rijke spul te vullen. Dit gruis – enigszins aangedroogd – is meegenomen naar Nederland, dus het restant kwam niet terug op de plaats van herkomst maar verdween in de kliko. In de rotsen van zandsteen waren duidelijk fossiele mollusken waar te nemen. Ook een stukje van deze rotsen verdween in de schelpentas. De fijnkorrelige stukken zandsteen heb ik geïmpregneerd met velpen universele glasheldere lijm, opgelost in aceton.

Wachtend op de pendelbus ontdekte ik tussen de struiken een behoorlijk aantal landslakken. Een plastic zak was snel gepakt en ruim 2 liter strooisel en grond werden meegenomen voor het zoeken naar landslakken.

Tijdens de vakantie maakten we ook een zogeheten safaritocht naar de binnenlanden. Hier reden we door plantages met sinaasappel-, perzik- en andere fruitbomen. Slakken konden niet worden verzameld. Een tocht langs diverse steden bracht ons ook bij Kaap Sint Vincent, de meest zuidwestelijke punt van Europa. We genoten daar van het prachtige uitzicht.

Voorts maakten we een boottocht langs de Costa Doira. De schipper zag in de rotsen exotische vormen, zoals een Boeddha en een leeuw.

Naschrift

Ik bedank Arjan Bos van Muzee Scheveningen voor zijn hulp bij het op naam brengen van enige twijfelgevallen.

De naslagwerken Veldgids *Schelpen* (R.H. de Bruyne) en *De landslakken van Nederland* (Gittenberger et al.) bleken van grote waarde. De foto's in de Veldgids *Schelpen* bleken in veel gevallen duidelijker dan die van de zelfde mollusken in *European seashells* (Poppe & Goto). De tekeningen van de ook in Nederland voorkomende landslakken waren in het boek van Gittenberger et al. vaak duidelijker dan die in het Portugese naslagwerk van dr. Nobre. Daarnaast lees ik gemakkelijker Nederlands dan Portugees.

Geraadpleegde literatuur

ANWB Uitgeverij Boeken (2005): Algarve, ANWB Extra; ISBN-13: 978-90-18-02016-3.

BRUYNE, R.H. de, 2004: Veldgids schelpen, KNNV Uitgeverij/Jeugdbondsuitgeverij, Utrecht.

BRUYNE R.H.DE, BANK R.A., ADEMA J.P.H.M. & PERK F.A., 1994 : Nederlandse naamlijst van de weekdieren (Mollusca) van Nederland en België. Nederlandse Malacologische Vereniging

- FRIER, J.O., 2004: Marine Ecology, Vol. I, 159-163, 1979, Institute of Ecology & Genetics, University of Aarhus, Denmark.
- GITTENBERGER, E., W. BACKHUYSS & TH. E. J. RIPKEN, 1970: De land-slakken van Nederland. Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, uitgave 17
- MOERDIJK, P.W., 2000: Zwaardscheden en mesheften. SWG tabellen-serie no. 29.
- MUŽINIĆ, Dr. R., 2006. Acta Adriatica, Int. Journal of Marine Sciences (ISSN 1846-0453), Split, Kroatië.
- NOBRE, Dr. A., 1930: Moluscos terrestres, fluviaia e das aguas salobras de Portugal, Porto; Noticiário Malacológico (Instituto Português de Malacologica)
- POPPE, Guido & Yoshihiro GOTO, 1991: European Seashells, Volume I. Verlag Christa Hemmen, Wiesbaden, Duitsland.
- POPPE, Guido & Yoshihiro GOTO, 1993: European Seashells, Volume II. Verlag Christa Hemmen, Wiesbaden, Duitsland..

Adres van de auteur
Klimopberg 67
4708 KL Roosendaal
jon73089@planet.nl

Aangetroffen soorten

In onderstaande tabel staan de aangetroffen soorten vermeld.

Volgorde: **KLASSE**, SUPERFAMILIE, **familie**, *wetenschappelijke naam* met Nederlandse naam (voor zover toegekend).

MARINE MOLLUSCS	ZEEMOLLUSKEN	FISSURELLOIDEA	Ruwe schaalhoren
POLYPLACOPHORA	KEVERSLAKKEN	Fissurellidae	<i>Patella vulgata</i> L., 1758 (Gewone) Schaalhoren
NEOLEPIDOPLEUROIDEA		<i>Diodora gibberula</i> (Lamarck, 1822)	<i>Helcion pellucidus</i> (L., 1758)
Ischnochitonidae	Pantskerverslakken	<i>Diodora graeca</i> (L., 1758)	Blauwgestreepte schaalhoren
<i>Sphaeroma rugicauda</i> Leach, 1814		(Gewone) Sleutelgathoren	
Chitonidae		<i>Diodora italica</i> (Defrance, 1820)	
<i>Chiton olivaceus</i> Spengler, 1797		<i>Puncturella noachina</i> (L., 1771)	
		Doorboorde napslak	
GASTROPODA	BUIKPOTIGEN (horentjes)	LAMELLARIOIDEA	PHILINOIDEA
ACTEONOIDEA		Triviidae	Philineidae
Actenoidae	Spoelhorens	<i>Trivia monacha</i> (Da Costa, 1778)	<i>Philine aperta</i> (L., 1767) (Gewoon) Schepje
<i>Acteon tornatilis</i> (L., 1758) (gewone) Spoelhoren		LITTORINOIDEA	PLEUROTOMARIOIDEA (HALIOTOIDEA)
<i>Acteon tornatilis</i> forma <i>unicolor</i> Scacchi, 1836		Littorinidae	Haliotidae
BUCCINOIDEA		<i>Littorina (Melarhaphé) neritoides</i> (L., 1758)	Zeeooren
Buccinidae	Wulken, Noordhorens, Slanke noordhorens, Dergwulken	Kleine Alikruik	<i>Haliotis tuberculata</i> L., 1758 (Gewoon) Zeeoor
<i>Chauvetia lefebvrei</i> (Maravigna, 1840)		MURICOIDEA	<i>Haliotis tuberculata</i> f. <i>lamellosa</i> Lamarck, 1822 -
<i>Chauvetia submamillata</i> Buequoy, Dollfus & Dautzenberg, 1882		Coralliophilidae	PYRAMIDELLOIDEA
<i>Chauvetia turritellata</i> (Deshayes, 1832)		<i>Latiaxis cariniferus</i> (Sowerby, 1834)	Pyramidellidae
<i>Colus jeffreysianus</i> (Fischer, 1868)		Fascioliariidae	Priemhorens
Gezwoolen slanke noordhoren		<i>Colubraria reticulata</i> (Blainville, 1826)	<i>Turbonilla acutissima</i> Monterosato, 1884
<i>Pisania striata</i> (Gmelin, 1791)		<i>Fasciolaria lignaria</i> (L., 1758)	<i>Turbonilla delicata</i> (Monterosato, 1874)
Columbellidae		<i>Fusinus parvulus</i> (Monterosato, 1884)	<i>Turbonilla hamata</i> F. Nordtsieck, 1972
CALYPTRAEIOIDEA		<i>Fusinus pulchellus</i> (Philippi, 1844)	<i>Turbonilla lactea</i> (L., 1767)
Calyptraeidae	Hoedjes, Muiltjes, Mutsen	<i>Fusinus rostratus</i> (Oliv, 1792)	Melk witte priemhoren
<i>Calyptraea chinensis</i> (L., 1758) Chinees hoedje		<i>Fusinus syracusanus</i> (L., 1758)	<i>Turbonilla striatula</i> (L., 1758)
CERITHIOIDEA		Marginellidae	RINGICULOIDEA
Cerithiidae	Spitshorens	<i>Volvarina mitrella</i> (Risso, 1826)	Ringiculidae
<i>Bittium scabrum</i> (Oliv, 1792)		Muricidae	-
<i>Bittium reticulatum</i> (Da Costa, 1778) <i>Muizenkeutel</i>		Stekelhorens, Ribhorens	<i>Ringicula auriculata</i> (Menard, 1811) -
<i>Cerithium vulgatum</i> (Brugière, 1792)		<i>Bolinus brandaris</i> (L., 1758)	RISSEOIDEA
Planaxidae		<i>Hexaplex trunculus</i> (L., 1758)	Barleidae
<i>Planaxis lineatus</i> (Da Costa, 1778)		<i>Ocenebrina edwardsi</i> (Payraudeau, 1826)	Bandhorens
Potamididae		<i>Trophon muricatus</i> (Montagu, 1803)	<i>Barleia unifasciata</i> (Montagu, 1803)
<i>Pirenella conica</i> (Blainville, 1826)		Geruite ribhoren	(Gewone) Bandhoren
Turritellidae	Penhorens	Nassariidae	Hydrobiidae
<i>Mesalia mesal</i> (Deshayes in Lamarck, 1843)		Fuikhorens	Brakwaterhorens
<i>Turritella monterosatoi</i> Kobelt, 1887		<i>Cyclope donovania</i> Risso, 1826	<i>Hydrobia acuta</i> (Draparnaud, 1805)
<i>Turritella communis</i> Risso, 1826 (gewone) Penhoren		<i>Nassarius coralligenus</i> (Pallary, 1900)	<i>Ventrosia ventrosa</i> (Montagu, 1803)
Vermetidae		<i>Nassarius corniculatus</i> (Oliv, 1792)	Opgezwollen brakwaterhoren
<i>Vermetus</i> species 1		<i>Nassarius cuvieri</i> (Payraudeau, 1826)	Rissoidae
COCCULINOIDEA		<i>Nassarius limatus</i> (Deshayes in Lamarck, 1844)	Drijfhorens, Navelgroefhorens, Streephorens, Traliedrijfhorens
Lepetellidae		<i>Nassarius pfeifferi</i> (Philippi, 1844)	<i>Alvania cancellata</i> (Da Costa, 1778)
<i>Addisonia lateralis</i> (Réquien, 1848)		<i>Nassarius pygmaeus</i> (Lamarck, 1822)	<i>Alvania cimex</i> (L., 1758)
CONOIDEA		Kleine fuikhoren	<i>Alvania geryonia</i> (Chiereghini in Nardo, 1847)
Terebridae		<i>Nassarius reticulatus</i> (L., 1758)	<i>Alvania lactea</i> (Michaud, 1830)
<i>Teretia teres</i> (Reeve, 1844)		Gevlochten fuikhoren	Melk witte traliedrijfhoren
Turridae	Trapegevels	<i>Nassarius reticulatus</i> forma <i>mammillata</i> (Risso, 1826)	<i>Alvania lanciae</i> (Calcar, 1841)
<i>Fusiturris similis</i> (Bivona, 1838)		<i>Nassarius vaucheri</i> (Pallary, 1906)	<i>Alvania montagui</i> (Payraudeau, 1826)
<i>Mangelia costata</i> (Donovan, 1804)		NATICOIDEA	<i>Cingula alleryana</i> (Aradas & Benoit, 1874)
<i>Raphitoma cordieri</i> (Payraudeau, 1826)		Naticidae	<i>Cingula cingillus</i> (Montagu, 1803)
EPITONIOIDEA		Tepelhorens	<i>Cingula semistriata</i> (Montagu, 1808)
Epitoniidae	Wenteltrappen	<i>Natica variabilis</i> Récluz in Reeve, 1855	<i>Cingula striata</i> Adams, 1796
<i>Epitonium clathrus</i> (L., 1758) (Gewone) Wenteltrap		<i>Naticarius cruentatus</i> (Gmelin, 1791)	<i>Manzonina crassa</i> (Kammacher, 1798)
<i>Epitonium commutatum</i> (Monterosato, 1877)		<i>Naticarius vittatus</i> (Gmelin, 1791)	(Gewone) Navelgroefhoren
<i>Epitonium trevelyanum</i> (Johnston, 1841)		PATELLOIDEA	<i>Rissoa auriformis</i> Pallary, 1904
<i>Opalia crenata</i> (L., 1758)		Acmaeidae	<i>Rissoa dolium</i> Nyst, 1845
		Schotelhorens	<i>Rissoa parva</i> (Da Costa, 1779) (juвениel)
		<i>Acmaea (Tectura) virginea</i> (O.F. Müller, 1776)	<i>Rissoa pulchella</i> Philippi, 1836
		(Gewone) Schotelhoren	<i>Rissoa similis</i> Scacchi, 1836
		Lepetidae	<i>Rissoa variabilis</i> (Von Mühlfeld, 1824)
		<i>Propilidium ancyloides</i> (Forbes, 1840)	Tornidae
		Patellidae	Cirkelslakken
		<i>Patella caerulea</i> L., 1758	<i>Tornus subcarinatus</i> (Montagu, 1803)
		<i>Patella intermedia</i> Murray, 1857	Gekielde cirkelslak
		Gekleurde schaalhoren	
		<i>Patella ulyssiponensis</i> Gmelin, 1791	SIPHONARIOIDEA
			Siphonariidae
			<i>Siphonaria pectinata</i> (L., 1758)
			Trimusculidae
			<i>Trimusculus mammillaris</i> (L., 1758)
			STROMBOIDEA
			Aporrhaidae
			Pelikaansvoeten
			<i>Aporrhais pespelecani</i> (L., 1758)
			(Gewone) Pelikaansvoet

VENEROIDEA	LAND SNAILS	LANDSLAKKEN	Hygromiidae
Petricolidae	GASTROPODA	BUIKPOTIGEN	Duinslakken, Duinhorens, Karthuizerslakken
<i>Mysia undata</i> (Pennant, 1777)	ACHATINOIDEA		<i>Cermea</i> (<i>Cermea</i>) <i>virgata</i> (Da Costa, 1778)
<i>Petricola lithophaga</i> (Retzius, 1786)	Ferussaciidae		Bolle duinslak
Veneridae	Cecilioides (<i>Cecilioides</i>) <i>acicula</i> (Müller, 1774)	Blindslakken	<i>Cochlicella acuta</i> (Müller, 1774)
Venuschelpen, Artemisschelpen, Tapijtschelpen	<i>Ferussacia folliculus</i> (Gmelin, 1791)	(Gewone) Blindslak	Slanke duinhoren
<i>Callista chione</i> (L., 1758)	Subulinidae-		<i>Cochlicella barbara</i> L., 1758
<i>Chamelea gallina</i> (L., 1758)	<i>Rumina decollata</i> (Linnaeus, 1758)		Bolle duinhoren
<i>Chamelea striatula</i> (Da Costa, 1778)	ELLOBIOIDEA		<i>Cochlicella conoidea</i> , Draparnaud, 1801
(Gewone) Venuschelp	Ellobiidae	Oorslakken	<i>Monacha</i> (<i>Monacha</i>) <i>cartusiana</i> (Müller, 1774)
<i>Dosina exoleta</i> (L., 1758)	<i>Ovatella</i> (<i>Myosotella</i>) <i>myosotis</i>		Kleine karthuizerslak
(Gewone) Aremischelp			<i>Oestophora barbula</i> (Rossmässler, 1838)
<i>Dosina lupinus</i> (L., 1758)			<i>Oestophora lucitanica</i> (Pfeiffer, 1841)
Dichtgestreepte artemisschelp*)			<i>Theba pisana</i> (Müller, 1774)
<i>Irus irus</i> (L., 1758)			Zandslak
<i>Mercenaria mercenaria</i> (L., 1758)			<i>Xerotricha apicina</i> Lamarck, 1822
(Juveniel) Amerikaanse venusshelp			Behaarde grasslak
<i>Paphia aurea</i> (Gmelin, 1791)			<i>Xerotricha conspurcata</i> (Draparnaud, 1801)
Gouden tapijtschelp			OLEACINOIDEA
<i>Paphia rhomboides</i> (Pennant, 1777)			Testacellidae
Gevlamde tapijtschelp			<i>Testacella maugei</i> Ferrussac, 1819
<i>Pitar rudis</i> (Poli, 1795)			PUPILLOIDEA
<i>Tapes decussatus s.s.</i> (L., 1758)			Pupillidae
Geruite tapijtschelp			Tonnetjes
<i>Tapes philippinarium</i> (Adams & Reeve, 1850)			<i>Lauria</i> (<i>Lauria</i>) <i>cylindracea cylindracea</i>
<i>Venerupis corrugata</i> (Gmelin, 1791)			(Da Costa, 1778)
(Gewone) Tapijtschelp			Genaveld tonnetje
<i>Venerupis corrugata f. geographica</i> (Gmelin, 1791)			<i>Pupilla</i> (<i>Pupilla</i>) <i>muscorum</i> (L., 1758)
<i>Venus verrucosa</i> L., 1758			Mostonnetje
Wrattige venusshelp			Vertiginidae
			Korfslakken
CEPHALOPODA			<i>Truncatella cylindrical</i> (Ferrussac, 1807)
INKTVISSEN			<i>Cilindrische korfslak</i>
SEPIOIDEA			Valloniidae
TIENARMIGE INKTVISSEN			Jachthorenslakken
Sepiidae			<i>Vallonia costata costata</i> (Müller, 1774)
Zeekatten			Geribde jachthorenslak
<i>Sepia</i> (<i>Sepia</i>) <i>officinalis officinalis</i> L., 1758			<i>Vallonia excentrica</i> Sterki, 1892
rugschild (Gewone) zeekat			Scheve jachthorenslak
			<i>Vallonia pulchella pulchella</i> (Müller, 1774)
			Fraaie jachthorenslak

*) In 'Nederlandse naamlijst' (p. 90) staat de *Dichtgestreepte artemisschelp* vermeld onder de wetenschappelijke naam *Dosina lupinus lincta* (Pulteney, 1799). Volgens Poppe & Goto komt de variant *lincta* voor in de noordelijke Atlantische Oceaan. De site van ANEMOON 'volgt' Poppe & Goto. Ik heb P & G aangehouden.

Verslag van een verzamelexcursie in Gorishoek (Zeeland)

B. Gras

During a field trip at Gorishoek (Zeeland, the Netherlands) several interesting species were found. The author collected one living, juvenile specimen of *Hexaplex trunculus*, which is a new species for the Nether-

Geïnspireerd door een artikel van Marianne Lighthart over de waarnemingen van *Urosalpinx cinerea* in het tijdschrift Het Zeepaard, kregen Bavius Gras, Wilco Regter, Dennis Nieweg en Rob Vink het idee om op zaterdagmiddag 10 mei j.l. de oesterputten van Gorishoek te bezoeken.

Na een bezoek aan de schelpenbeurs in Antwerpen gingen wij vroeg in de middag richting Zeeland. Na een klein uurtje rijden hadden wij de plek gevonden. Wij zagen een dikke laag schelpen van voornamelijk oesters en muiltjes in de bocht onderaan de dijk. Op het eerste gezicht leek dit niet interessant, totdat Bavius een verse Glycymerisklep vond. Al gauw werden er meer kleppen gevonden, waarvan enkele zelfs met periostracum. Helaas kwam de vloed al snel op, zodat wij ons moesten beperken tot het keren van de eerste stenen aan de dijkkant. Het viel ons op dat *Patella vulgata* hier een algemene soort bleek te zijn. Tussen de stenen in het slik werden enige doubletten van *Glycymeris glycymeris* gevonden. Ook vonden wij veel verse doubletten van

Ruditapes philippinarum. Daarnaast verzamelde Rob een klep van *Modiolus modiolus* en een klep van *Venus casina*, terwijl Dennis een *Colus gracilis* aan zijn vondsten kon toevoegen.

Het draaien van de stenen leverde een tweetal volwassen *Gibbula cineraria* en een tiental juveniele exemplaren van deze soort op. Onze speurtocht naar *Urosalpinx cinerea* bleef echter zonder resultaat.

Op de terugweg naar huis besloten Wilco en Bavius om de volgende dag deze plaats nog eens te bezoeken.

Op zondagmiddag waren wij ruimschoots op tijd ter plekke om het laagwater te benutten. Deze keer konden wij met afnemend tij een slikvlakte afzoeken. Zo vond Wilco o.a. een klep van *Tridonta sulcata*, een tweetal doubletten van *Glycymeris glycymeris*, terwijl Bavius een tweetal kleppen van *Venus casina*, een oud exemplaar van *Ocenebra erinacea* en een afgesleten klep van *Mercenaria mercenaria* opraapte. Al stenen en oesterkleppen kerend vonden wij, naast volwassen *Gibbula cineraria*, eindelijk een aantal *Urosalpinx cinerea*. Dat